

Barn i familjehem i Blekinge län 2005 - 2006

Rapport, år och nr: 2007:22

Rapportnamn: Barn i familjehem i Blekinge län 2005 - 2006

Utgivare: Länsstyrelsen Blekinge län, sociala funktionen, 371 86 Karlskrona

Hemsida: www.k.lst.se

Dnr: 701-0460-06 och 701-8472-06

Författare/Kontaktperson: Pernilla Lindgren

Foto: Office online

Layout: Pernilla Lindgren

ISSN: 1651-8527

Tryckeri: Länsstyrelsen Blekinge

Upplaga: 40 ex

© Länsstyrelsen Blekinge

Förord

Socialnämnden ska senast den 31 januari varje år lämna en förteckning till Länsstyrelsen i länet över barn som vistas i familjehem eller annat enskilt hem enligt 7 kap 1 § Socialtjänstförordningen (2001:937). Under senare år har Länsstyrelsen i Blekinge med anledning av ändringar i lagstiftningen även bett kommunerna om att lämna uppgift om vårdnadsöverflyttningar som gjorts avseende barn i familjehem.

I Regleringsbrevet för 2006/2007 har länsstyrelserna fått Regeringens uppdrag att granska kommunernas hantering av familjehemsärenden och familjehemsplaceringar, en del av det s k barnuppdraget. Nyckelfrågorna är följande: Står det klart att nämnden följer vården noggrant och ser till att målet med vården uppnås? Gör socialtjänsten regelbundna besök i det hem där barnet vistas och har enskilda samtal med barnet? Omfattar uppföljningen barnets hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till föräldrar och andra närstående?

Med anledning av regeringens uppdrag begärde Länsstyrelsen i Blekinge in kommunernas rutiner gällande handläggning av barn placerade i familjehem, i samband med att nämnderna lämnade förteckningar över barn som vistas i familjehem/annat enskilt hem under 2006.

Länsstyrelsen har i denna rapport sammanställt kommunernas förteckningar över barn i familjehem/annat enskilt hem under 2005 och 2006 och kommunernas rutiner gällande handläggning av ärenden rörande familjehemplacerade barn. Kortare analyser redovisas i rapportens resultat del. Länsstyrelsen har även gett kommentarer till kommunernas rutiner. En fördjupad granskning av kommunernas familjehemsvård har också gjorts i två kommuner under 2007 som en del i barnuppdraget. En liknande granskning kommer att ske i länets övriga tre kommuner 2008.

Länsstyrelsen vill tacka samtliga som tagit sig tid att sammanställa och skicka in förteckningar och rutiner till Länsstyrelsen.

Det är Länsstyrelsens förhoppning att rapporten kan bidra till kunskap om familjehemsvården i länet för en fortsatt utveckling av socialtjänstens insatser för barn och unga.

Rapporten har sammanställts av Socialkonsulent Pernilla Lindgren.

Karlskrona den 18 december 2007

Ann-Christine Petersson
Socialdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattning	7
Inledning	8
Syfte	8
Metod	8
Lag och förordning	9
Resultat	11
Totala antalet barn som någon gång under året 2005 respektive 2006 har varit placerat i familjehem uppdelat på kategori av familjehem.....	11
Antal nyplaceringar i familjehem under 2005 resp. 2006 fördelat på typ av hem.....	11
Antal barn, för vilka vårdnaden överflyttas, under 2005 respektive 2006.....	12
fördelat på typ av hem	12
Antalet placerade barn i familjehem under 2005 resp. 2006 enligt SoL, LVU och LSS	12
Könsfördelning under 2005 enligt SoL, LVU och LSS	12
Könsfördelning under 2006 enligt SoL, LVU och LSS	13
Barnens ålder under 2005 resp. 2006.....	13
Nyplacerade barn under 2005 resp. 2006 fördelade efter ålder	14
Avslutade placeringar under 2005 resp. 2006 fördelade efter ålder	14
Omplaceringar av barn under 2005 resp. 2006 fördelade efter ålder.....	15
Antal barn placerade inom resp. utom den egna kommunen under 2005 och 2006	15
Rutiner gällande handläggning av barn placerade i familjehem.....	15
Karlshamn	15
Karlskrona.....	17
Olofström.....	20
Ronneby	21
Sölvesborg	23
Länsstyrelsens kommentarer.....	24

Sammanfattning

Denna rapport bygger på de förteckningar över barn som vistats i familjehem eller annat enskilt hem 2005 och 2006, som senast den 31 januari varje år ska skickas av kommunen till länsstyrelsen i länet. Förteckningarna har kompletterats med bl a uppgift om vårdnadsöverflyttningar som gjorts avseende barn i familjehem. Rapporten bygger också på kommunernas redovisade rutiner gällande handläggning av barn placerade i familjehem, som är en del av Länsstyrelsens arbete med att utifrån Regeringens uppdrag 2006/2007 granska kommunernas hantering av familjehemsärenden och familjehemsplaceringar. En viss jämförelse har gjorts utifrån Länsstyrelsens rapport *Barn i familjehem i Blekinge 1998-1999* (2000).

Under 2006 var 239 barn placerade i familjehem vilket är en ökning med 67 % jämfört med 1999 då totalt 143 barn var placerade.

2/3 av alla familjehemsplacerade barn under 2005 och 2006 placerades initialt hos för barnet helt okända personer. Samtidigt var 29 % av barnen placerade i släktinghem/hos annan närstående, vilket innebär en fördubbling sedan 1999. Detta visar på att den nya lagstiftningen, som trädde i kraft 990701, om att det vid placering av barn i första hand ska övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig/annan närstående, haft effekt.

Få vårdnadsöverflyttningar gjordes 2005 och endast en överflyttning gjordes 2006.

Under 2006 var totalt 72 % av barnen placerade enligt SoL. Olofströms kommun hade dock nästan hälften av sina familjehemsplaceringar enligt LVU.

55 % av de familjehemplacerade barnen i länet var pojkar 2005. Under 2006 sjönk antalet placerade pojkar till 52 %. Att det är något fler pojkar placerade än flickor stämmer överens med könsfördelningen under 1998 och 1999. Av de LVU-placerade barnen i länet var 56 % flickor 2006, vilket hade ökat från föregående år då siffran låg på 43 %.

Barn i åldrarna 13-18 år utgjorde knappt hälften av de familjehemplacerade barnen under 2005, vilket hade ökat till 58 % under 2006. Under 1998 och 1999 utgjorde barn i samma ålder cirka 45 % av familjehemsplaceringarna i länet.

Under 2005 gjordes totalt 75 nyplaceringar varav 28 % avsåg barn i åldrarna 0-6 år. Motsvarande siffra för 2006, av totalt 70 nyplaceringar, var 14 %.

Över hälften av 2005 och 2006 års familjehemplacerade barn fanns inom den egna placerande kommunen, vilket överensstämmer med hur det såg ut 1998 och 1999.

Samtliga kommuner har redovisat någon form av rutin för sin familjehemsvård och handläggning av vårdnadsöverflyttningar. Länsstyrelsen har uppmärksammat att få kommuner betraktar familjehemsutredningarna som beslutsunderlag vid placering. Länsstyrelsen konstaterar, av kommunernas redovisade handlägningsrutiner, att begreppen *medgivande* och *beslut om vård* inte är klart utredda. Införandet av BBiC (Barns Behov i Centrum) i samtliga kommuner under 2007 och 2008 kommer på sikt att förändra kommunernas familjehemsvård.

Inledning

En av socialtjänstens viktigaste uppgifter är att ge god vård och fostran till de barn som samhället tagit hand om. Flertalet av dessa barn finns i familjehem. Det ställs stora krav på de hem som tar hand om dessa barn.

I Regleringsbrevet för 2006/2007 har länsstyrelserna fått Regeringens uppdrag att tillse att socialtjänstens arbete bedrivs målinriktat, lagenligt samt med god kvalitet och framförhållning i planeringen. Påtalade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet ska åtgärdas.

Regeringens motiv för det s k barnuppdraget är att ”insatser inom den sociala barn- och ungdomsvården ofta innebär ett stort ingrepp i barns och ungdomars samt deras familjers liv. Samhället tar i detta sammanhang på sig ett stort ansvar. Det måste därför ställas stora krav på insatsernas säkerhet och kvalitet liksom på rättssäkerheten i handläggning och dokumentation. Det finns brister i kommuners handläggning av anmälningar och utredningar av barn som far illa. Det förekommer att anmälningar inte behandlas och att allt för få anmälningar leder till utredning.”

Länsstyrelsen ska under 2006 och 2007 bl a granska kommuners hantering av familjehemsärenden och familjehemsplaceringar. Nyckelfrågorna är följande: Står det klart att nämnden följer vården noggrant och ser till att målet med vården uppnås? Gör socialtjänsten regelbundna besök i det hem där barnet vistas och har enskilda samtal med barnet? Omfattar uppföljningen barnets hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till föräldrar och andra närstående? Barnperspektivet och jämställdhetsperspektivet ska beaktas.

Länsstyrelsen har utifrån uppdraget under 2007 gjort en fördjupad granskning av familjehemsvården i två kommuner. En liknande granskning kommer att ske i länets övriga tre kommuner 2008. Kommunernas rutiner, avseende handläggning av barn placerade i familjehem, har också begärts in från samtliga kommuner i länet, vilka sammandraget redovisas i denna rapport.

Syfte

Syftet med denna rapport är att ge en beskrivning av hur många barn i länet som vårdas i familjehem/annat enskilt hem, och vilka rutiner kommunerna har gällande handläggning av barn placerade i familjehem. Det är Länsstyrelsens förhoppning att rapporten bidrar till kunskap om familjehemsvården i länet för en fortsatt utveckling av socialtjänstens insatser för barn och unga.

Metod

Socialnämnden ska enligt 7 kap 1 § Socialtjänstförordningen (SoF 2001:937) föra en förteckning över de barn som enligt nämndens beslut vistas i familjehem eller efter nämndens medgivande i något annat enskilt hem. En kopia av förteckningen ska senast den 31 januari varje år lämnas till länsstyrelsen i länet. Länsstyrelsen i Blekinge har, för att få fullständiga uppgifter om samtliga placerade barn i länet, även begärt en förteckning från omsorgsnämnderna.

Nämndens förteckning innehåller bl a uppgifter om barnet är placerat hos

- A. Anhörig, t ex syskon, mor- eller farföräldrar, faster, farbror, moster, morbror, kusin
- B. Annan närstående, t ex styvförälder, lärare
- C. Placering i familjehem som inte avses i A eller B
- D. Privat placering, d v s inte en placering på uppdrag av socialnämnden
- E. Placering av utländska barn före adoption

På Länsstyrelsens begäran har kommunerna i Blekinge kompletterat förteckningen med uppgifter om vårdnadsöverflyttningar som gjorts avseende barn i familjehem.

Nedanstående sammanställda resultat bygger på förteckningar över barn placerade 2005 och 2006, som socialnämnderna i Blekinge lämnat till Länsstyrelsen. Sammanställningen sträcker sig över två år för att få ett mått på eventuella förändringar. Sammanställt resultatet har i viss mån även jämförts med uppgifter i Länsstyrelsens rapport *Barn i familjehem i Blekinge 1998-1999* (2000). Förutom redovisning av vilken relation barnet har till familjehemmet, redovisas också bl a köns- och åldersfördelning samt på vilka laggrunder barnen är placerade.

Med anledning av barnuppdraget begärde Länsstyrelsen i Blekinge även in kommunernas rutiner gällande handläggning av familjehemsärenden, i samband med att nämnderna lämnade förteckningar över barn i familjehem/annat enskilt hem under 2006.

Länsstyrelsen ville ta del av följande rutiner:

- Hur handläggs barns och ungdomars vård i familjehem?
- Hur går rekrytering och tillsyn av familjehem till?
- Hur hanteras vårdnadsöverflyttningar?

Kommunernas rutiner redovisas sammandragna efter rapportens resultat del, kommun för kommun, med Länsstyrelsens kommentarer i slutet av redovisningen.

Lag och förordning

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barn och ungdomar utifrån Föräldrabalkens (FB), Socialtjänstlagens (SoL), Socialtjänstförordningens (SoF 2001:937), Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) bestämmelser.

Enligt 1 kap 2 § SoL ska det när åtgärder rör barn särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år. När en åtgärd rör ett barn ska barnets inställning så lång det är möjligt klarläggas och hänsyn ska tas till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad enligt 3 kap 5 § samma lag. I 5 kap 1 § SoL ska socialnämnden verka för att barn och ungdomar väger upp under trygga och goda förhållanden. Socialnämnden ska också sörja för att barn och ungdomar får det skydd och stöd de behöver och, om hänsyn till barnet motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet.

För de barn och ungdomar som placeras utanför det egna hemmet har socialnämnden ett särskilt ansvar vilket regleras i 6 kap SoL. Enligt 1 § ansvarar socialnämnden för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård. ”Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön.” Vid placering av barn ska det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående enligt 5 §. Vad som är bäst för barnet ska dock alltid beaktas.

Varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till familjehem enligt 6 kap 2 § SoL. ”Ett barn får inte utan socialnämndens medgivande eller beslut om vård tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av föräldrarna eller någon annan som har vårdnaden om honom eller henne” enligt kapitlets 6 §. Förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet ska vara utredda innan nämnden lämnar medgi-

vande eller fattar beslut om vård. Socialnämndens beslut om medgivande får överklagas hos Länsrätten enligt 16 kap 3 § SoL. Nämndes beslut om var vården enligt LVU ska inledas, eller beslut i fråga om att flytta den unge från det hem han/hon vistas, får enligt 41 § LVU överklagas hos Länsrätten.

Om socialnämnden har för avsikt att placera ett barn i en annan kommun ska nämnden enligt 6 kap 9 § SoL samråda med denna kommun.

Vidare framgår av 6 kap 7 § att socialnämnden har ett ansvar för att de barn som placeras i familjehem får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden, verka för att barnen får lämplig utbildning och lämna vårdnadshavarna och de som vårdar barnen råd, stöd och annan hjälp som de behöver. En plan ska upprättas för den vård som socialnämnden avser att anordna vilken även ska uppta åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för enligt 11 kap 3 § SoL. Genomförandet av vård och behandling ska dokumenteras enligt 11 kap 5 § (21 a § LSS). Nämnden ska bl a följa vården genom regelbundna personliga besök i det hem där den unge vistas och ha enskilda samtal med barnet enligt 5 kap 1 b § SoF.

Enligt 6 kap 8 § SoL och 13 § LVU ska socialnämnden minst en gång var sjätte månad överväga alternativt ompröva om vården fortfarande behövs. När ett barn har varit placerat i samma familjehem under tre år från det att placeringen verkställdes, ska socialnämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap 8 § FB. Om vårdnaden flyttas över till särskilt förordnade vårdnadshavare som barnet tidigare varit familjehemsplacerad hos, får kommunen fortsätta att betala dessa vårdnadshavare skälig ersättning.

Med familjehem avses enligt 3 kap 2 § SoF ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte är sådan att hemmet är att anse som ett hem för vård eller boende.

Resultat

Siffrorna i tabellen baseras på det antal insatser i form av familjehemsplaceringar som gjorts under året. Det kan därför förekomma att några barn redovisas flera gånger, t ex när LVU-vård har övergått till placering enligt SoL, eller om barnet har blivit omplacerat. För 2006 är det totala antalet placerade barn 214 medan det totala antalet insatser är 239. Även barn placerade i familjehem enligt LSS finns redovisade i sammanställningen.

Totala antalet barn som någon gång under året 2005 respektive 2006 har varit placerat i familjehem uppdelat på kategori av familjehem

Kommun/kategori	A		B		C		D		E		Summa	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Karlshamn	6	7		1	28	29					34	37
Karlskrona	16	18	11	11	43	42	1				71	71
Olofström	2	5	5	9	24	25	3	1			34	40
Ronneby	7	7			45	49	6	5			58	61
Sölvesborg	6	9		2	19	19					25	30
Summa	37	46	16	23	159	164	10	6			222	239

A. Anhörig, t ex syskon, mor- eller farföräldrar, faster, farbror, moster, morbror, kusin. B. Annan närstående, t ex styvförälder, lärare. C. Placering i familjehem som inte avses i A eller B. D. Privat placering, d v s inte en placering på uppdrag av socialnämnden. E. Placering av utländska barn före adoption.

Under 2006 var 239 barn placerade i familjehem vilket är en ökning med 67 % jämfört med 1999 då totalt 143 barn var placerade. 2/3 av alla familjehemsplacerade barn under 2005 och 2006 placerades initialt hos för barnet helt okända personer. Samtidigt var 29 % av barnen placerade i släktinghem/hos annan närstående, vilket innebär en fördubbling sedan 1999. Detta visar på att den nya lagstiftningen, som trädde i kraft 990701, om att det vid placering av barn i första hand ska övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig/annan närstående, haft effekt.

Ronneby kommun har endast 10 placeringar färre än Karlskrona kommun som har mer än dubbelt så många kommuninvånare än Ronneby.

Antal nyplaceringar i familjehem under 2005 resp. 2006 fördelat på typ av hem

Kommun/kategori	A		B		C		D		E		Summa	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Karlshamn	2	1		1	7	11					9	13
Karlskrona	4	6			21	14					25	20
Olofström		3	2	4	10	6	1				13	13
Ronneby		1			15	11	1				16	12
Sölvesborg	1	3		2	11	7					12	12
Summa	7	14	2	7	64	49	2				75	70

A. Anhörig, t ex syskon, mor- eller farföräldrar, faster, farbror, moster, morbror, kusin. B. Annan närstående, t ex styvförälder, lärare. C. Placering i familjehem som inte avses i A eller B. D. Privat placering, d v s inte en placering på uppdrag av socialnämnden. E. Placering av utländska barn före adoption.

Antalet nyplacerade barn har minskat något under 2006 jämfört med 2005, framför allt vad gäller placeringar hos för barnet helt okända personer som 2006 låg på 70 % mot 85 % 2005. Jämfört med 1999 har antalet nyplaceringar ökat med 119 %, från 32 till 70.

Antal barn, för vilka vårdnaden överflyttas, under 2005 respektive 2006 fördelat på typ av hem

Kommun/kategori	A		B		C		D		E		Summa	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Karlshamn												
Karlskrona	2				1						2	1
Olofström												
Ronneby					2						2	
Sölvesborg	2										2	
Summa	4				2	1					6	1

A. Anhörig, t ex syskon, mor- eller farföräldrar, faster, farbror, moster, morbror, kusin. B. Annan närstående, t ex styvförälder, lärare. C. Placering i familjehem som inte avses i A eller B. D. Privat placering, d v s inte en placering på uppdrag av socialnämnden. E. Placering av utländska barn före adoption.

Få vårdnadsöverflyttningar gjordes 2005 och endast en vårdnadsöverflyttning gjordes 2006.

Antalet placerade barn i familjehem under 2005 resp. 2006 enligt SoL, LVU och LSS

Kommun/kategori	SoL		LVU		LSS		Totalt	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Karlshamn	22	26	12	11			34	37
Karlskrona	52	56	12	10	7	5	71	71
Olofström	18	22	16	18			34	40
Ronneby	41	46	16	14	1	1	58	61
Sölvesborg	21	24	4	6			25	30
Summa	154	174	60	59	8	6	222	239

Under 2005 var 69 % av barnen placerade enligt SoL. Under 2006 ökade antalet SoL-placeringar till knappt 72 %. Sölvesborg hade 84 % av barnen placerade enligt SoL under 2005 medan motsvarande siffra för Olofström låg på 53 %. Olofström hade därmed nästan hälften av sina familjehemsplaceringar enligt LVU, vars siffra inte ändrades under 2006.

Könsfördelning under 2005 enligt SoL, LVU och LSS

Kommun/kategori	Pojkar				Flickor				Pojkar och flickor			
	Totalt	SoL	LVU	LSS	Totalt	SoL	LVU	LSS	Totalt	SoL	LVU	LSS
Karlshamn	18	11	7		16	11	5		34	22	12	
Karlskrona	41	33	6	2	30	19	6	5	71	52	12	7
Olofström	18	10	8		16	8	8		34	18	16	
Ronneby	31	20	10	1	27	21	6		58	41	16	1
Sölvesborg	14	11	3		11	10	1		25	21	4	
Summa	122	85	34	3	100	69	26	5	222	154	60	8

55 % av de familjehemplacerade barnen i länet 2005 var pojkar. Karlshamn och Olofström hade minst skillnad mellan pojkar och flickor där andelen familjehemsplacerade pojkar var 53 %. Karlskrona hade störst skillnad mellan pojkar och flickor där andelen familjehemsplacerade pojkar var 57 %. Det var flest flickor placerade enligt LSS. Av de LVU-placerade barnen i länet var knappt 57 % pojkar. I Karlskrona och Olofström var det lika många flickor som pojkar placerade enligt LVU.

Könsfördelning under 2006 enligt SoL, LVU och LSS

Kommun/kategori	Pojkar				Flickor				Pojkar och flickor			
	Totalt	SoL	LVU	LSS	Totalt	SoL	LVU	LSS	Totalt	SoL	LVU	LSS
Karlshamn	20	15	5		17	11	6		37	26	11	
Karlskrona	44	37	5	2	27	19	5	3	71	56	10	5
Olofström	23	15	8		17	7	10		40	22	18	
Ronneby	28	21	6	1	33	25	8		61	46	14	1
Sölvesborg	12	10	2		18	14	4		30	24	6	
Summa	126	98	26	3	112	76	33	3	239	174	59	6

53 % av de familjehemplacerade barnen i länet 2006 var pojkar, vilket är en minskning med ett par procent jämfört med 2005. Ronneby och Sölvesborg hade fler flickor än pojkar placerade, vilket är en skillnad mot 2005 då samtliga kommuner hade fler pojkar placerade. I Sölvesborg är skillnaden som störst med 60 % flickor 2006 mot 44 % 2005. Karlskrona hade störst skillnad mellan pojkar och flickor där andelen placerade pojkar var 62 %, en ökning mot 2005. Fördelningen mellan flickor och pojkar placerade enligt LSS var jämn 2006. Av de LVU-placerade barnen i länet var 56 % flickor, vilket har ändrats sedan 2005 då motsvarande siffra var drygt 43 %. I Karlskrona var det lika många flickor som pojkar placerade enl LVU.

Att det var något fler pojkar än flickor placerade under både 2005 och 2006 stämmer väl överens med könsfördelningen under 1998 och 1999.

Barnens ålder under 2005 resp. 2006

Kommun/kategori	0 - 6 år		7 - 12 år		13 - 18 år		Totalt	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Karlshamn	4	5	8	6	21+1*	25+1*	34	37
Karlskrona	15	10	18	15	38	44+2*	71	71
Olofström	6	6	10	15	18	19	34	40
Ronneby	15	16	16	17	26+1*	24+4*	58	61
Sölvesborg	6	3	5	7	14	16+4*	25	30
Summa	46	40	57	60	119	139	222	239

* Barn födda 1986 (2005) och 1987 (2006).

Barn i åldrarna 13-18 år utgjorde knappt hälften av de familjehemsplacerade barnen i länet under 2005, vilket ökade till 58 % under 2006 (under 1998 och 1999 utgjorde barn i denna åldersgrupp cirka 45 % av placeringarna i länet). Ronneby hade lägst andel placerade barn i åldrarna 13-18 år med 46 % av det totala antalet barn, både 2005 och 2006. Karlshamn hade, med 65 %, högst andel placerade barn i denna åldersgrupp, vilket ökade till 70 % under 2006. Barn i åldrarna 0-6 år utgjorde 22 % av de familjehemsplacerade barnen i länet under 2005 och 17 % under 2006. Ronneby hade, med 26 %, högst andel placerade barn i åldern 0-6 år både 2005 och 2006.

Nyplacerade barn under 2005 resp. 2006 fördelade efter ålder

Kommun/kategori	0 - 6 år		7 - 12 år		13 - 18 år		Totalt	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Karlshamn	1	1	1	4	7	8	9	13
Karlskrona	8	4	3	3	14	13	25	20
Olofström	2	2	1	4	10	7	13	13
Ronneby	6	3	2	1	8	8	16	12
Sölvesborg	4		3	4	5	6+2*	12	12
Summa	21	10	10	16	44	44	75	70

Under 2005 gjordes totalt 75 nyplaceringar i länet varav 28 % avsåg barn i åldrarna 0-6 år och 59 % avsåg barn i åldrarna 13-18 år. Motsvarande siffror för 2006, av totalt 70 nyplaceringar, avsåg 14 % barn 0-6 år medan procentsatsen för barn 13-18 år var oförändrad. Däremot hade nyplaceringar av barn 7-12 år ökat med 60 % 2006. Flest nyplaceringar både 2005 och 2006 gjorde Karlskrona kommun. Minst antal nyplaceringar 2005 gjorde Karlshamns kommun varav 78 % avsåg barn i åldrarna 13-18 år. Under 2006 var antalet nyplaceringar relativt jämnt mellan Karlshamn, Olofström, Ronneby och Sölvesborg.

Under 1998 var det lika många förskolebarn som tonåringar som placerades i familjehem. Siffrorna ändrades 1999 då tonåringarna utgjorde mer än hälften av antalet nyplaceringar.

Avslutade placeringar under 2005 resp. 2006 fördelade efter ålder

Kommun/kategori	0 - 6 år		7 - 12 år		13 - 18 år		Totalt	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Karlshamn			5	2	4+1*	10+1*	10	13
Karlskrona	7	6	3	5	10	15+1*	20	27
Olofström			1	1	5	7	6	8
Ronneby	2	1	1	1	6	5+4*	9	11
Sölvesborg	3		1	1	2	4+2*	6	7
Summa	12	7	11	10	28	49	51	66

* Barn födda 1986 (2005) och 1987 (2006). Placeringar avslutade året efter inrapporterat år är ej medtagna.

Antalet nyplaceringar har minskat 2006 med 5 placeringar mot 2005, medan antalet avslutade placeringar har ökat från 2005 till 2006 med 15. Under 2005 gjordes 24 nyplaceringar fler än placeringar som avslutades, under 2006 gjordes 4 nyplaceringar fler. Flest avslutade placeringar hade Karlskrona kommun både 2005 och 2006. 50 % 2005 och 59 % 2006 avsåg barn i åldrarna 13-18 år. 35 % 2005 och 22 % 2006 avsåg barn i åldrarna 0-6 år. Sölvesborg och Olofström hade lägst antal avslutade placeringar både 2005 och 2006.

Omplaceringar av barn under 2005 resp. 2006 fördelade efter ålder

Kommun/kategori	0 - 6 år		7 - 12 år		13 - 18 år		Totalt	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Karlshamn				1		1		2
Karlskrona	1	3				3	1	6
Olofström								
Ronneby		1	1	1		2	1	4
Sölvesborg						1+1*		2
Summa	1	4	1	2		8	2	14

* Barn födda 1986 (2005) och 1987 (2006). Omplaceringen för några barn har inte alltid varit i direkt anslutning till vårdens upphörande.

Få omplaceringar av barn gjordes i länet 2005, medan ökningen under 2006 är markant. Flest omplaceringar 2006 hade Karlskrona kommun där hälften avsåg barn 0-6 år. Under 1999 gjordes inte några omplaceringar medan det under 1998 gjordes sex omplaceringar.

Antal barn placerade inom resp. utom den egna kommunen under 2005 och 2006

Kommun/kategori	Inom kommunen		Utom kommunen		Totalt	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Karlshamn	14	14	20	23	34	37
Karlskrona	53	53	18	18	71	71
Olofström	9	17	25	23	34	40
Ronneby	32	37	26	24	58	61
Sölvesborg	13	16	12	14	25	30
Summa	121	137	101	102	222	239

Totalt sett i länet fanns över hälften av 2005 och 2006 års familjehemsplacerade barn inom den egna placerande kommunen, vilket överensstämmer med hur det såg ut 1998 och 1999. Karlshamn och Olofström hade 2005 fler barn placerade utom den egna kommunen med 59 % respektive 74 %. Siffran ökade i Karlshamn till 62 % under 2006 medan den minskade i Olofström till 57 %. Även i Ronneby och Sölvesborg minskade placeringarna utom kommunen under 2006. Karlskrona hade både 2005 och 2006 högst andel placerade barn inom den egna kommunen med 75 %.

De barn som placerats utom kommunen var ofta placerade i någon grannkommun, vilket medför att närhetsprincipen ändå tillgodoses i hög omfattning.

Rutiner gällande handläggning av barn placerade i familjehem

Kommunernas rutiner redovisas, kort sammandragna, kommun för kommun.

Karlshamn

Medgivande eller beslut om vård

Nämnden fattar beslut om *medgivande* eller *beslut om vård*. Begreppet *medgivande* gäller endast vid sk privatplaceringar och används endast i de fall där nämnden behöver medverka för att kunna försäkra sig om att förhållandet i det aktuella hemmet är tillfredställande. Det innebär att en familjehemsutredning ska verkställas som belyser förhållanden i hemmet och förutsättningar för vård. Begreppet *beslut om vård* används i övriga fall.

Rekrytering

När behovet efter utredning enligt 11:1 SoL bedöms kunna tillgodoses genom bistånd enligt 4:1 SoL i form av placering utanför hemmet ska det övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående enligt 6:5 SoL. Ett sådant övervägande ska dokumenteras i barnets akt. Vårdförbundet Blekinges familjehemskonsulenter kontaktas i samband med att ett barn kan bli aktuellt för familjehemsplacering, för generell utredning av tilltänkt familjehem. Vid placering enligt LVU är förfarandet som ovan förutom att biståndsbeslutet avseende placering ersätts av ett placeringsbeslut enligt 11 § LVU.

Akthantering

Avseende akthantering förvaras utredning enligt 11:1 SoL i barnets akt. Utredningar kring familjehemmet förvaras i familjehemmets akt. I barnets akt ska det även finnas den information om familjehemmet som behövs för att nämnden ska kunna följa att barnet får god vård och fostran etc.

Övervägande

Övervägande enligt 6:8 SoL och 13 § 2 st LVU ska ske minst var sjätte månad. Detta är ett underlag till nämnden för övervägande om vården fortfarande behövs. Vård enligt 2 § LVU upphör senast när barnet fyller 18 år. Inför övervägandet ska handläggaren träffa barnet och ägna barnet tid. Övervägandet ska innehålla en beskrivning av barnets situation i dess helhet när det gäller förhållande till familjehemsföräldrarna, umgänge med biologiska föräldrar, barnets utveckling, intresse, skolsituation och hälsa.

Omprövning

Omprövning ska ske i de fall barnet vårdas enligt 3 § LVU, om part begär det eller om övervägandet visar att frågan om vårdens upphörande bör prövas. Vård enligt 3 § LVU ska omprövas inom sex månader efter verkställighet av beslut om vård, därefter kontinuerligt var sjätte månad. Vård enligt 3 § LVU upphör senast när den unge fyller 21 år. Utredningen som ligger till grund för omprövningen ska belysa den unges situation utifrån vårdplanen genom samtal med den unge, familjehemmet och vårdnadshavare. Utredningen ska också innehålla en utvärdering av vården, fortsatt planering, bedömning om vården kan övergå till vård enligt SoL samt förslag till beslut. Omprövningen ska enligt Fl (Förvaltningslagen) kommuniceras med part som också har rätt att anlita biträde och ska informeras om rätten att företräda inför nämnden. Omprövningen ska resultera i ett formellt beslut som kan överklagas.

Vårdplan

Vad som ska ingå i en vårdplan regleras i 5 kap 1 a § SoF, bl a vilka övergripande mål som finns med placeringen. Vårdplanen ligger till grund för de uppföljningar som ska göras var sjätte månad.

Samråd

Om barnet placeras i annan kommun ska samråd ske med den kommunen och samrådet ska dokumenteras. Om tänkt familjehem har barn placerade från andra kommuner bör samråd ske med dessa kommuner.

Placering

Familjehemssekreteraren ska vara delaktig i hela processen vid placering i familjehem, både när det gäller besök i familjehemmet och vid diskussioner om familjehemsavtalet. När ett barn ska placeras i familjehem lämnar socialsekreteraren upplysningar till familjehemmet om

barnet och syftet med placeringen. När ett familjehem i samråd med socialsekreteraren gör en bedömning att det finns goda förutsättningar för en placering ska arvode och omkostnad avtalas, barn eller föräldrar ska inte träffa familjehemmet innan avtalet är klart. När samtliga har enats om en familjehemsplacering börjar inskolning av barnet i familjehemmet där både barn och föräldrar är delaktiga. Om barnet ska gå på dagis/förskola under vistelsen i familjehemmet bör det under förberedelsestiden diskuteras hur, och av vem, information ges till personal för att barnets behov ska mötas och tillgodoses även i den miljön. Gällande skolbarn ska den avlämnande och mottagande skolan informeras av socialsekreterare.

Biologiska föräldrar

De biologiska föräldrarna ska vara delaktiga i sitt barns liv oavsett om barnet är placerat. Socialsekreteraren har ett ansvar när det gäller att arbeta för att föräldrarna upprätthåller kontakten med det placerade barnet utifrån barnets bästa och för att, i den mån det är möjligt, engagera föräldrarna i ett fungerande umgänge.

Hantering av vårdnasöverflyttningar

Där barnen har varit placerade i samma familjehem i mer än tre år har nämnden övervägt om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden till familjehemmet. I ett ärende har socialnämnden ansökt om överflyttning av vårdnaden där barnet har varit mindre än tre år. Det har varit i ett ärende där barnet varit placerat sedan födseln och där det framgått att placeringen har varit en uppväxtplacering.

Familjehemsplacering enligt LSS

Handikappomsorgen i Karlshamn har inte några barn placerade i familjehem enligt LSS eller beslut fattade enligt LSS när det gäller familjehem. Om ett ärende skulle inkomma, använder handikappomsorgen de rutiner som Individ- och familjeomsorgen använder sig av.

Karlskrona

Anhörig eller annan närstående

När ett barn ska placeras ska det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående enligt 6:5 SoL. När det i en utredning blir aktuellt med familjehemsplacering sker överlämning till/gemensam handläggning med handläggare i familjehemsgruppen.

Rekrytering

Rekrytering av familjehem sker via reportage och annonsering i lokalpress, reklamjingle i kommersiell radiokanal, ansökningsbroschyrer på offentliga verksamheter och privata företag samt genom redan befintliga familjehem. När intresseanmälan inkommit skrivs anmälan in som en familjehemsakt i datorn i familjehemsregistret. Familjen får genom intresseanmälan information om att de blir registrerade enligt PUL (Personuppgiftslagen). Familjehemsakten uppdateras allt eftersom fler uppgifter om familjen inkommer, t ex familjehemsutredning.

En kallelse till informationskväll gällande familjehem, kontaktfamiljer och kontaktpersoner skickas. Om intresseanmälan avser ett redan godkänt familjehem från t ex annan kommun tas en telefonkontakt med familjen för allmän information samt begäran om kopia av familjehemsutredning. Efter informationskväll erbjuds de som önskar bli familjehem/kontaktfamilj att gå en 10 veckors familjehemsutbildning som genomförs i studiecirkelform med utgångspunkt från ARENA - ett förberedelsematerial för familjehem.

Om familjen efter utbildning önskar bli familjehem ges information om att registerutdrag kommer att ske från polis- och socialregistret, försäkringskassan samt kronofogdemyndigheten innan utredning påbörjas. Om familjen önskar bli kontaktfamilj lämnas familjen över till Råd- och stödgruppen. Vid familjehemsutredning intervjuas familjen enligt djupintervjumetodiken baserat på Kälvesten. Intervjuerna tolkas av intervjuarna tillsammans med någon utomstående, t ex 1:e socialsekreterare. Utifrån dokumentation från intervju och tolkning skrivs en familjehemsutredning där kopia ges till familjen. En sammanfattning och bedömning av utredningen återförs muntligt av intervjuarna till familjen. Är familjen godkänd som familjehem kan ett eventuellt medgivande göras.

Medgivande enligt 6:6 SoL

Ett medgivande innehåller en sammanfattning av familjehemsutredningen samt motiv till placering av ett visst barn i det tilltänkta familjehemmet. Socialnämndens arbetsutskott (AU) fattar beslut om medgivande.

Placering i familjehem

Socialsekreteraren lämnar upplysningar till familjehemmet om barnet och om syftet med placeringen. Redan i detta tidiga skede bör familjehemsföräldrarna träffa de biologiska föräldrarna utan att barnet är närvarande för att bedöma förutsättningarna för samarbetet omkring barnet. Innan barnet skolas in i familjehemmet ska ett preliminärt ekonomiskt avtal gällande arvode och omkostnader förhandlas och skrivas med familjehemmet. Avtalet omförhandlas tre månader efter barnets placering i familjehemmet. Familjehemsplacerade barn är olycksfallsförsäkrade genom Karlskrona kommun. Innan placering sker i annan kommun ska samråd ske enligt 6:9 SoL, likaså meddelande om placering. Finns andra barn placerade i familjehemmet från annan kommun ska samråd ske med den placerade kommunen.

När alla enats om vilket familjehem barnet ska placeras i påbörjas inskolningen av barnet i familjehemmet. Självklart ska de biologiska föräldrarna vara med om det inte är ogörligt av något skäl. Under inskolningen är det lämpligt att samråd kring genomförandeplan påbörjas, i annat fall i det snaraste efter barnets placering. Samrådet sker tillsammans med socialsekreteraren, familjehemmet, biologiska föräldrar samt barnet självt beroende på barnets ålder. Genomförandeplanen bör utgå från vårdplanen och bl a innehålla problembeskrivning och målet med behandlingen. Genomförandeplanen revideras i samband med övervägande/omprövning var sjätte månad.

Skola/barnomsorg

Ansvarig socialsekreterare kontakter den nya skolan i förväg för att skolan ska få en rimlig chans att planera hur stödet till den nya eleven ska utformas. Om det är aktuellt med barnomsorg för barnet under vistelsen i familjehemmet bör det under inskolningstiden diskuteras hur, och av vem, lämplig information ges till personal för att barnets behov ska kunna tillgodoses.

Övervägande

Övervägande enligt 6:8 SoL eller 13 § LVU ska ske minst var sjätte månad för att se om vården fortfarande behövs. Personlig kontakt tas med barnet och familjehemmet och om möjligt föräldrarna. Då barnet fyllt 15 år ska samtycke till placeringen inhämtas från honom/henne. I samband med övervägandet görs även övervägande i vårdnadsfrågan. LVU-vård enligt 2 § LVU upphör senast när barnet fyller 18 år.

Omprövning

Omprövning enligt 13 § LVU avser vård med stöd av 3 § LVU och ska ske minst var sjätte månad för att pröva om vård med stöd av lagen ska upphöra. Personlig kontakt tas med barnet och familjehemmet och om möjligt föräldrarna. LVU-vården ska upphöra när vården inte längre behövs. LVU-vård enligt 3 § upphör senast när den unge fyller 21 år. Omprövning ska ske om vårdnadshavare eller den unge som fyllt 15 år, begär att LVU-vården ska upphöra. AU fattar beslut om upphörande. Omprövning ska delges vårdnadshavare och den unge över 15 år. Omprövningen är överklagningsbart. Beslut om umgänge och förbud mot att röja den unges vistelseort anges enligt 14 § LVU.

Stöd till barnets föräldrar

Biologiska föräldrar ska erbjudas det stöd och den hjälp de behöver och bli förmedlade till en kontakt, om de så önskar, med Råd- och stödgruppen eller Alkohol- och drogsektionen.

Stöd och handledning till familjehemmet

Familjehemmet ska erbjudas handledning. Socialsekreteraren ska noga följa familjehemmet och barnet. Vid behov ska familjehemsföräldrarna få stöd och avlastning. Vid nyplaceringar ska socialsekreteraren ha tät kontakt med familjehemmet för att stödja och hjälpa barnet och familjen att fungera tillsammans.

Avslutning av vård/placering

Ett barn som varit familjehemplacerad tills han/hon fyllt 18 år och som vill fortsätta bo kvar i familjehemmet gymnasietiden ut, dock längst t o m 21 års ålder, kan ansöka om detta muntligt eller skriftligt. Beslut om bistånd enligt 4:1 SoL i form av vuxenplacering i familjehem enligt 6:1 SoL fattas, efter föregående utredning, av 1:e socialsekreterare. Någon övervägningsskyldighet finns inte, däremot att se till att den unges behandling fullföljs. Därför ska rapport till AU ske var sjätte månad.

Hemflyttning förbereds på samma sätt som när ett barns ska placeras. Hemflyttning kan förberedas och underlättas genom en allt tätare kontakt mellan barnet och föräldrarna innan själva flytten sker. Familjehemsföräldrarna måste få mycket stöd under denna tid, ibland även en period efter att barnet flyttat. I de fall den unge flyttar till eget boende behöver han/hon mycket stöd. Vid behov av ekonomiskt bistånd förmedlas kontakt mellan barnet och ekonomihandläggare.

Överflyttning av vårdnad

Enligt 6:8 SoL och 13 § LVU ska socialnämnden, när ett barn varit placerat i samma familjehem under tre år, särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om en överflyttning av vårdnaden enligt 6:8 FB. En vårdnadsöverflyttning ska bedömas utifrån barnets behov.

Inför en vårdnadsöverflyttning ska familjehemmet, barnet beroende på ålder, och vårdnadshavaren ges tydlig information om vad det innebär med en vårdnadsöverflyttning. Om alla berörda parter är positiva till att vårdnaden överflyttas till familjehemsföräldrarna påbörjas en utredning. Om vårdnadshavaren inte samtycker till en vårdnadsöverflyttning finns det möjlighet att göra detta mot dennes vilja om det är förenligt med barnets bästa.

Föredragsförteckning upprättas till socialnämnden med förslag om beslut att nämnden, enligt 5:2 SoF, ska ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6:8 FB. Socialnämnden beslutar om att hos Tingsrätten ansöka om överflyttning av vårdnaden och ansökan skickas till Tingsrätten. I anslutning till att familjehemsföräldrarna utsetts till särskilt förordnade vårdnadshavare

ska nämnden fatta beslut om att vården ska upphöra. De nya vårdnadshavarna ska se till att barnets behov av umgänge med föräldrar och andra närstående sker tillfredställande även efter vårdnadsöverflyttningen.

Den nya vårdnadshavaren har inte någon försörjningsskyldighet för barnet, vilket däremot barnets föräldrar alltså har. Ett avtal upprättas, med den eller de särskilt förordnade vårdnadshavarna, i enlighet med cirkulär 2004:39 SKL (Sveriges Kommuner och Landsting). Vid behov upprättas ett tilläggsavtal.

Familjehemsplacering enligt LSS

Handikappförvaltningen i Karlskrona gör numera vårdplan/behandlingsplan för varje nyplacerat barn motsvarande 7:7 SoL (saknas i lagstiftningen, Länsstyrelsens anmärkning, det bör vara 11 kap 3 § SoL som avses), som följs upp kontinuerligt. Vid nyplaceringar görs täta hembesök första tiden och mycket telefonkontakt. Rutinmässigt görs minst en tillsyn/upp-följning per halvår av kurator/LSS-handläggare. Enskilda träffar sker med barn/ungdomar minst en gång varje halvår. De gravt handikappade barnen/ungdomarna är undantagna på så sätt att metoden inte skulle fungera för den enskilde. De finns i annan verksamhet inom förvaltningen, där tillsyn kan utföras på ett för den enskilde bättre sätt. De placerade barnen/ungdomarna är försäkrade genom kommunens försorg.

Socialförvaltningens Utrednings- och familjehemsgrupp ger medgivande till familjehem enligt 6:6 SoL. De gör utredningarna av familjehemmen och ger dem även adekvat utbildning. Detta har vid något tillfälle gjorts tillsammans med kurator på handikappförvaltningen.

Handikappförvaltningen har hittills (070211) inte gjort någon vårdnadsöverflyttning.

Olofström

Rutiner

Socialnämnden har inte några antagna skriftliga rutiner (070211) för handläggning av familjehemsvård. Handläggningen har därför sin utgångspunkt i de regleringar som finns i SoL, SoF, LVU samt Kommunförbundets olika cirkulär och publikationer. Även Socialstyrelsens olika publikationer är en viktig utgångspunkt i arbetet med ungas vård i familjehem, bl a *Barn och unga i socialtjänsten* och *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten*. Barn- och ungdomsgruppen har även översiktligt tagit del av Socialstyrelsens rapport om familjehemsvård, Dartingtonprojektet. Några konkreta rutiner har ännu inte utformats. I Individ- och familjeomsorgens plan för 2006 sägs att handläggning av kontaktpersoner/familjer ska ses över och rutiner eventuellt utarbetas.

Rekrytering

Rekrytering av familjehem sker huvudsakligen av Vårdförbundet Blekinges två familjehemskonsulenter. Handläggarna kontaktar konsulenterna inför troligt behov av familjehem och beskriver det aktuella barnet, barnets behov, omständigheter av betydelse samt handläggarens uppfattning av familjens förutsättningar. När förslag lämnats på tänkbar familj kontaktar handläggaren familjen. Sammanträffande kan även ske tillsammans med konsulenterna.

Vid familjers/enskildas egen aktualisering om att de vill bli familjehem förmedlas dessa till att ta kontakt med familjehemskonsulenterna för att bli "grundutredda" enligt Kälvestens metod.

Rekrytering kan även bli ske genom att kontakt tas med tidigare kända/aktuella familjehem/kontaktfamiljer för att efterfråga om de vill bli familjehem. Kontakt kan även tas med andra familjehemskonsulenter i andra kommuner/län samt med ”paraplyorganisationer”.

Tillsyn

Tillsyn av aktuella familjehem sker genom de kontakter som ansvarig handläggare fortlöpande har med familjen utifrån placeringen. Omfattning och frekvens varierar från placering till placering men minst var sjätte månad sker kontakt utifrån de lagstadgade kraven på övervägande/omprövning. Tillsyn av familjehem kan ibland även ske utifrån olika former av ”aktualiseringar” om barnets situation i familjehemmet. Denna form av tillsyn brukar hanteras inom ramen för utredning enligt 11:1-2 SoL, speciellt om ”aktualiseringen” är i form av anmälan avseende barnets eventuella behov av insatser från socialnämndens sida. Tillsyn kan dock även hanteras inom ramen för nämndens allmänna ”uppföljningsansvar” och dokumenteras.

Hantering av vårdnadsöverflyttning

Vårdnadsöverflyttning enligt 6:8 FB aktualiseras som regel inom övervägande/omprövningshantering enligt 6:8 SoL och 13 § LVU. Görs ställningstagande om att skäl finns att göra ansökan om vårdnadsöverflyttning genomförs utredning, vari erforderliga kontakter med vårdnadshavare, barn och familjehem sker, som föreläggs socialnämnden för beslut. Därefter inlämnas ansökan till domstolen för beslut. I de få överflyttningar som hittills har varit har socialnämnden i domstolen företrätt av samordnare för Barn- och ungdomsgruppen eller IFO-chef. Tas beslut om att familjehemmet ska bli barnets vårdnadshavare avslutas familjehemsärendet. I enlighet med Kommunförbundets rekommendationer fortsätter nämnden att utge ekonomisk ersättning till det tidigare familjehemmet.

Familjehemsplacering enligt LSS

Några rutiner för handläggning av familjehemsplacering enligt LSS har inte inkommit till Länsstyrelsen. I Olofströms kommun finns inte någon separat Handikappförvaltning eller nämnd, utan samtliga ärenden handläggs genom Socialnämnden (Länsstyrelsens anmärkning). Nämnden har inte redovisat några placeringar enligt LSS under 2005 och 2006.

Ronneby

Barnet

Beträffande barnet ska det finnas en vårdplan för varje barn som är placerat i familjehem. Av vårdplanen ska det klart framgå de behov barnet har och hur dessa ska tillgodoses. Vårdplanen ska revideras vid behov. Socialsekreteraren träffar och samtalar enskilt med barnet minst en gång var sjätte månad i samband med övervägande/omprövning. Vid behov kan kontakterna vara tätare och mer omfattande. I dokumentationen vid övervägande/omprövning finns en särskild rubrik, ”Barnet”, där barnets åsikt kring sin situation tydligt ska framgå. Om barnet inte uppnått ålder eller mognad för att kunna framföra sina åsikter verbalt ska socialsekreteraren genom egna observationer bilda sig en uppfattning om barnets situation. Umgänge med föräldrar och övrigt nätverk ska alltid prövas utifrån barnets behov och föräldrarnas/nätverkets förmåga. Barnets problematik och beteende kan ibland vara av sådan tyngd att familjehemmet behöver viss avlastning. Vid behov kan det då beviljas kontaktfamilj/kontaktperson för barn placerade i familjehem.

Familjehemmet

Familjehemmet ska erbjudas råd och stöd av socialsekreteraren i den mån det ligger inom socialsekreterarens kompetensområde. I vissa fall rekommenderas familjehemmet att ha kon-

takt med barnpsykiatri/habilitering om sådan expertis krävs. Familjehemmet kan erbjudas handledning av Vårdförbundet Blekinges familjehemskonsulenter. Om det behövs anlitar socialtjänsten annan extern handledning.

Rekrytering

Ronneby kommun använder sig av Vårdförbundet Blekinges familjehemskonsulenter för rekrytering av familjehem. När det står klart att ett barn ska familjehem placeras kontaktar socialtjänsten Vårdförbundet och beskriver barnets/tonåringens behov och ger för placeringen viktig information. Vårdförbundet gör ett första urval av familjehem för aktuellt barn/tonåring, gör utredning, begär utdrag från brotts- och misstankeregistret samt pratar med referenter. Familjehemsutredningen skickas till kommunen när den är klar. Ronneby kommuns handläggare träffar familjehemmet tillsammans med familjehemskonsulenterna för bedömning om familjehemmet passar för barnet/tonåringen. Handläggare, barnet/tonåringen och föräldrar träffar därefter familjehemmet. När det är klart att barnet/tonåringen ska placeras i familjehemmet beslutas om medgivande för familjehemmet att ta emot barnet/tonåringen för stadigvarande vård och fostran av socialnämndens arbetsutskott (AU).

Tillsyn

Tillsynen av familjehemmen sker genom de hembesök, besök och samtal som genomförs i samband med övervägande/omprövning av vården var sjätte månad och redovisas skriftligt till AU. Däremellan förekommer oftast diverse kontakter som innebär att nämnden får den insyn i vården som det finns behov av. Utifrån behoven erbjuds familjehemmet det stöd och den hjälp som behövs för att fungera på ett så bra sätt som möjligt.

Överflyttning av vårdnad

Ronneby kommun har idag (070211) inte någon utarbetad rutin för vårdnadsöverflyttning, utan den sker utifrån ansvarig handläggares initiativ. Vid övervägande/omprövning av vården väcks frågan men ställningstagandet dokumenteras inte alltid. Individ- och familjeomsorgen kommer att införa en rutin för överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna enligt följande: När barnet varit placerat i samma familjehem under tre år ska det särskilt övervägas, i samband med övervägande/omprövning av vården, om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden. Detta ska dokumenteras med motivering till ställningstagandet. Därefter ska överflyttning av vårdnaden övervägas vid varje övervägande/omprövning av vården och dokumenteras med motivering.

Om en vårdnadsöverflyttning är aktuellt ska kontakt tas med familjehemmet för att kontrollera att hemmet är intresserat. Vårdnaden ska inte flyttas över till familjehemmet mot familjehemmets vilja. Samtal ska ske med barnet där innebörden förklaras på barnets nivå samt redogörelse ges för barnets rätt till umgänge med föräldrarna. Samtal ska ske med nuvarande vårdnadshavare där handläggaren informerar om vad vårdnadsöverflyttning innebär. Medgivande att vara vårdnadshavare inhämtas skriftligt från familjehemsföräldrarna, likaså skriftligt medgivande om att överflytta vårdnaden från nuvarande vårdnadshavare. Oavsett om medgivande från nuvarande vårdnadshavare finns eller inte, kan nämnden föra talan hos Tingsrätten i den domsaga barnet är folkbokfört. Stämningsansökan enligt 6:8 FB fodras alltid i dessa fall. Förutsättning är att det är uppenbart bäst för barnet att rådande förhållanden i familjehemmet får bestå.

Tingsrätten fattar beslut i vårdnadsfrågan och kan också fatta beslut om i vilken utsträckning ett umgänge mellan barnet och tidigare vårdnadshavare, eller annan person som är viktig för barnet, ska ske. Det beslutet riktar sig inte mot ena parten utan mot tredje person. För att sä-

kerställa barnets försörjning och ersättningen till de nya vårdnadshavarna bör i varje fall ett civilrättsligt avtal upprättas mellan kommunen och de nya vårdnadshavarna. Ersättningen ska anpassas efter vad vårdnadshavarna uppbär i form av barnbidrag, barnpension och utfallande försäkringsbelopp samt eventuellt underhållsbidrag. Den kommun i vilken de nya vårdnadshavarna och barnet bor har ansvar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver enligt 2:2 SoL, vilket även gäller insatser enligt LSS.

Familjehemsplacering enligt LSS

Några rutiner för handläggning av familjehemsplacering enligt LSS har inte inkommit till Länsstyrelsen. I Ronneby kommun finns en Socialnämnd och en Omsorgsnämnd (Länsstyrelsens anmärkning). Omsorgsnämnden handlägger familjehemsplaceringar enligt LSS och har redovisat en placering enligt LSS under 2005 och 2006.

Sölvesborg

Vård i familjehem

Vid placering i familjehem enligt SoL eller LVU görs alltid en genomförandeplan/vårdplan/behandlingsplan upp. Handläggaren ser till att Försäkringskassan får in en blankett om ändring av utbetalning av barnbidrag vilken vårdnadshavaren skrivit under. Då barn/ungdomar placeras i familjehem ska barnen/ungdomarna skrivas på familjehemmets adress, vilket vårdnadshavaren skriver under. I de fall barnet uppbär barnpension ska kontakt med överförmyndaren tas. Uppföljning av placeringen omfattar barnets/ungdomens hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt hur relationerna till föräldrarna och andra närstående ser ut. Det sker regelbundna uppföljningar genom att handläggaren gör besök i familjehemmet. Det förs enskilda samtal med det placerade barnet/ungdomen och med dem som tagit emot barnet/ungdomen i sitt hem. Handledning av familjehemmet sker vid efterfrågan eller behov. Det förs kontinuerliga samtal med de biologiska föräldrarna.

Rekrytering av familjehem och tillsyn

De som visar intresse för att bli familjehem hänvisas till familjehemskonsulenterna vid Vårdförbundet Blekinge som sedan utreder familjerna. Man har en gemensam träff med familjehemmet, familjehemskonsulenterna och den som handlägger ärendet samt gemensam träff med familjen, familjehemmet och handläggaren. Tillsyn av familjehem görs i samband med de besök som görs i familjehemmet för att följa upp barnets/ungdomens utveckling.

Överflytt av vårdnad

Handläggaren pratar med föräldrarna, barnen (om de är stora nog att förstå) och familjehemmet. Om föräldrarna samtycker till överflyttning ombeds de skriva under ett samtycke, likaså ombeds familjehemmet att skriva under ett åtagande. Handläggaren skriver en utredning som tas upp i Barn- och utbildningsnämnden för beslut om överflyttning. Handläggaren skickar efter personbevis för alla inblandade och skriver en ansökan om stämning. Handläggaren färdigställer allt och skickar handlingarna till den Tingsrätt barnet tillhör genom folkbokföring. Efter att Tingsrätten fattat beslut skrivs ett nytt avtal och ärendet avslutas. Arvode och omkostnadsdel fortlöper.

Familjehemsplacering enligt LSS

Omsorgsnämnden i Sölvesborg handlägger inte familjehemsplaceringar enligt SoL. Däremot handlägger nämnden LSS-ansökningar men några familjehemsplaceringar förekommer inte, sådana förfrågningar överlämnas till Individ- och familjeomsorgen som i Sölvesborg är organiserad under Barn- och utbildningsnämnden.

Länsstyrelsens kommentarer

Samtliga kommuner har redovisat någon form av rutin för sin familjehemsvård, genom rutiner fastställda av nämnden, rutiner som är nerskrivna och används av arbetsgruppen, eller handläggning genom de regleringar som finns i bl a SoL, SoF och LVU. Att inte ha fastställda rutiner och handlingsplaner för sitt arbete kan ge brister i kvaliteten enligt Länsstyrelsens mening och även försvåra för bl a nya medarbetare att komma in i verksamhetens arbete.

Länsstyrelsen har uppmärksammat att få kommuner betraktar familjehemsutredningarna som beslutsunderlag. Enligt Socialstyrelsens handbok *Barn och unga i socialtjänsten* (2006) ska det som underlag för nämndens beslut om placering finnas en sammanfattande beskrivning av familjehemmet och dess resurser och varför hemmet bedöms lämpligt att ta emot det aktuella barnet. Detta underlag kommuniceras med vårdnadshavare och den unge som fyllt 15 år. Beslutsunderlaget följer sedan barnets akt.

Länsstyrelsen konstaterar av kommunernas redovisade rutiner att begreppen *medgivande* och *beslut om vård* inte är klart utredda. Enligt 6 kap 6 § SoL får ett barn ”inte utan socialnämndens medgivande eller beslut om vård tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av föräldrarna eller någon annan som har vårdnaden om honom eller henne”. Med *medgivande* avses endast sådana fall då inte någon annan medverkan av nämnden behövs i samband med placeringen än att nämnden ska försäkra sig om att förhållandena i det hem där placeringen ska ske är tillfredsställande. Övriga fall benämns *beslut om vård* och gäller för situationer då familjehemsplacering ska ske efter socialnämndens biståndsprövning och beslut om vård.

Av 16 kap 3 § SoL följer vidare att socialnämndens beslut får överklagas om nämnden har meddelat beslut i fråga om medgivande enligt 6 kap 6 § SoL. Det innebär att föräldrar som vänder sig till nämnden med en begäran om att nämnden ska lämna *medgivande* till att barnet placeras i ett av föräldrarna anvisat hem, ska kunna överklaga ett beslut där nämnden avslår deras begäran. När det gäller *beslut om vård* är situationen annorlunda då socialtjänstens insatser enligt SoL är frivilliga. Föreligger inte samtycke kan några åtgärder mot den enskildes vilja inte vidtas.

Om föräldrarna i ett biståndsärende begärt att barnet ska ges vård i ett familjehem och framställt önskemål om placering i ett visst hem och nämnden avslår ansökan får biståndsbeslutet överklagas enligt 16 kap 3 § SoL. På så vis kan frågan om familjehemmets lämplighet komma under Länsrättens prövning. Gällande 41 § LVU får socialnämndens beslut överklagas hos Länsrätten, när nämnden har beslutat om var vården ska inledas eller beslutat i fråga om att flytta den unge från det hem där han/hon vistas. Bestämmelserna innebär att föräldrarna kan överklaga nämndens placeringsbeslut. Men överklagningsrätten gäller även för de fall att nämnden beslutat att flytta den unge från ett familjehem till ett annat.

I Länsstyrelsens rapport *Barn i familjehem i Blekinge 1998-1999* (2000) konstaterades att ökade kunskaper om vårdnadsöverflyttning behövdes och vad en sådan innebär. I vissa kommuner saknades administrativa rutiner. Samtliga kommuner har idag någon form av rutin/ska införa rutin för hur de handlägger vårdnadsöverflyttningarna även om rutinernas omfattning varierar. Länsstyrelsen vill i detta sammanhang hänvisa till handboken *Om barnet behöver ny vårdnadshavare* (Socialstyrelsen 2006).

Under arbetet med Regeringens s k barnuppdrag har Länsstyrelsen i bl a intervjuer ute i kommunerna och genom återredovisningar fått information om att samtliga kommuner i länet under 2007 har påbörjat införandet av BBiC (Barns Behov i Centrum), ett implementeringsarbete som kommer att fortsätta under 2008. Detta kommer på sikt att förändra kommunernas familjehemsvård enligt Länsstyrelsens bedömning.

En fördjupad granskning av kommunernas familjehemsvård har gjorts i två kommuner under 2007 som en del i barnuppdraget. En liknande granskning kommer att ske i länets övriga tre kommuner 2008. Efter att granskningen är klar i samtliga kommuner avser Länsstyrelsen att anordna ett seminarium för att återföra tillsynen, men också för att utifrån lagstiftningen tydliggöra de till familjehemsvården relaterade begreppen.

Länsstyrelsen Blekinge län
371 86 Karlskrona
Tel: 0455-870 00
E-post: länsstyrelsen@k.lst.se
www.k.lst.se